

Reisipäevik: Panama 18.1. – 4.2.2014

Kirja pannud: Mariliis, Uku ja Rene

Eelnevad saherdamised

Millalgi sügisel avastame hea hinnaga lennupiletid marsruudil Düsseldorf-Panama. Lennu hind on 380 EUR. Uurime kiirelt Tallinn-Düsseldorf hindu ja kogu lennupiletite maksumuseks saame 461,79 EUR. Uku esimene reaktsioon on: “Panama on staiaamise paradiis. Seal on üks maailma karmimaid rändekoridore”.

Igaks juhuks vaatame kohalikke lindudega seotud kodulehti ja Panama reisikirju. Nüüd ei läinud piletite bronniga enam kaua. Kahtlemata on Panama parimaid riike L-Ameerika linnustikuga tutvumiseks. Panama on väike maa, siin on palju looduskaitsealasid, korraliku teedevõrk ja mis põhiline, linnuliike on palju. Panama City läheduses on väga häid linnukohti, näiteks Pipeline Roadil on tehtud maailma ühel päeval nähtud linnuliikide rekord (see löödi küll üle Peruus 2015).

Lisaks uurime kohalikke hindu. Kohe saame selgeks, et erinevad džunglimajutused ei kõlba meie rahakotile. Otsime välja soodsama hinnaga majutusi, autorendi hindu jne. Reisikava koostame netis leiduva info põhjal. Terve Panama läbimist me ei plaani, sest riik on pikliku kujuga ja itta peaks tegema siselennu. Lisaks on idas liikudes mitmeid probleeme – narkosmugeldajad, naha alla munevad putukad, malaaria ja hõimualadel vajalik liikumislubade olemasolu. Kuna L-Ameerika on uus kogemus, siis plaanime vähem sõita ja rohkem looduses viibida.

Esialgseks eelarveks saame:

Tallinn-Düsseldorf ca 200 EUR

Düsseldorf-Panama ca 380 EUR

Vajalik ESTA viisa, hind 15 EUR

Normaalse suurusega auto ja kütus, ca 200 EUR

Ööbimised ca 200 EUR. Tõenäoliselt vähem, näiteks leidsime suht kiiresti 10,70 USD hinnaga hosteli <http://www.hostels.com/colon/panama>

Söök ja jook ca 200 EUR

Raamat ca 35 EUR

Tallinn-Düsseldorf lennupileti ostime Lufthansast. Lennuk lendas Frankfurti ja edasi pidime sõitma tund aega rongiga. Rongisõit oli üks lennupileti osa. Igaks juhuks uurime sõpradelt sellise reisiviisi pädevust ja kas esineb hilinemisi. Üks sõpradest kiitis väga ja nii ostimegi Lufthansa piletid.

Linnuliike 393, imetajaid 12, kiile 27.

Kilomeetreid 1645

18.1 Tallinn-Frankfurt-Düsseldorf

Lend algas kenasti. Saime oma pagasi suunata rongijaama lähedal asuvasse pakkide kättesaamiskohta. Lennuki saabumise ja rongi väljumise vahe oli kõigest tund. Pool tundi enne rongi väljumist olime perroonil rongi ootamas. Reisi kena sujuvuse tähistamiseks võtsime lonksu Vana-Tallinnat. Rongiplaani stendilt leidsime oma vaguni asukoha ja suundusime perroonil õigesse kohta. Kui rongi väljumiseni oli umbes 5 minutit, tekkis perrooni infotahvile kaks sihtkohta. Esimene oli Köln ja teine Düsseldorf. Mõlemal sihtkohal oli väljumisaeg sama. Nüüd tekkis kolmel ida-eurooplasel paanika, mis värk, miks kaks rongi sama perrooni ääres? Rongi peatumise hetkel teatas Uku, et kohe tuleb meie rong järgi. Nii me jõudsimme seista oma vaguni ukse ees vist umbes 15 sekundit ja ukсед sulgusid. Uste sulgumise hetkel kajas rongijaam Rene vandumisest, sest see oli meie rong, meie vagun ja me ei läinud rongile. Köln oli ju rongi lõppjaam ja Düsseldorf järgmine peatus. Ilmselt see lonks Vana-Tallinnat õige rongi leidmisele kaasa ei aidanud. Vot kolm lolli Ida-Eurooplast, seisime perroonil, kõigil nutuvõru ümber suu. Ühesõnaga seiklus juba algas. Esimese asjana läksime Lufthansa infoletti ja kurtsime rongist maha jäämist. Tädi hakkas meile uut võimalust uurima ja üpris kiiresti leidis hommikuse lennu, hinnaga 300.-eur (!). Lisaks teatas, et kuna me ei jõudnud lennukile, siis käivitub doomino efekt ja tagasi lendamise pilet võib edasi lükkuda. Tõeliselt kena perspektiiv. Õnneks ei andnud tädi alla ja hakkas meile muid võimalusi otsima. Esimene asi oli järgmine rong. Kui tulevase Rail Baltiku hinnad on sama kirved, kui tunnine rongisõit tänases Euroopas, siis ei astu meie jalad eales tulevasse rongi. Tädi oli õnneks nutikas ja otsis meile mingi paketi “Sõida rongiga ja lenda”. Tegi meile bronni rongile 29.- euri nägu ja rongile pääsesime juba tunnikese pärast. Eelpool mainitud “doomino efekt” ei käivitu, kuna rongis ei tehta check-in’i (st ei kontrollita rongile jõudmist). See on meie tagasilennu päästja. Huh!

Kogu sekelduste jada tekitas umbes kahetunnise vahejuhtumi. Düsseldorfis väljusime rongist lennujaama lähistel, saime kohe takso (hind 15.-eur) ja 15 minuti pärast olime hotellis. Loomulikult oli hotelli uks kinni ja ukse kõrval telefon. Helistame ja saame teada oma uksekoodi. Aga kus on uks? Administraatori juhendamise järgi jõuame naabermaja ukse taha ja erutame hispaanlasest naabrimeest oma visiidiga. Lõpuks paneme juhendi peegelpilti ja jõuame õnnelikult oma ukseni. Kahene tuba on väga korralik ja uni tuleb peale esimest seikluspäeva hea.

Linde: vainurästas, punarind

19.1 Düsseldorf-Atlanta-Panama

Peale mõnusat hommikusööki sõidame tellitud taksoga lennujaama. Saame kenasti lennule. Tuim lend, filmiprogramm sisaldab Big Yeari. USA-sse sisenemine on ülimalt ebameeldiv ja aeganõudev protsess. Atlantas linde ei näe, kuna välja ei lasta. Panama Citys tekib auto saamisega väike tõrge. Halva üllatusena ei sisaldanud kodus arvatud rendihind kindlustust ja tagatisraha. Õnneks on meil jõukas naine kaasas ja ohverdame Mariliisi krediitkaardilt 1000 USD. Saame valutult oma uue sõbra Hyundai Tucson’i kätte ja alustame sõitu. Esimese hooga ei saa kohapealt minema, autol käsipiduri ja kangi otsimine ei anna tulemust. Lõpuks kutsume rendifirmast mehe ja ta näitab meile käsipiduri kangi peidukat. Sõit algab koheselt väikse orienteerumisveaga. Pimedas ja võõras linnas ilma igasuguste viitadeta sõit nõuab väikest harjumist. Lõpuks oleme

täiesti eksinud. Suund on meil õige, peame suures linnas sõitma umbes 40 km ja nii me üritame kogu sellel lõigul end paika saada. Kaardiks on lennujaamast saadud kesine skeem. Ühel hetkel teeme peatuse, Rene mälusopis tekib mingi ristmiku äratundmine. Täpselt ei tea, kuid proovime skeemi abil edasi liikuda. Asukoha määramine on tõeline pähkel, sest 40 km olime sõitnud mööda remonditavat teed, ühtegi silti ei näinud ja nüüd äkki olime õiges tupiktänavas ja hosteli sildi ees. Täielik BingoLoto võidutunne. Hosteli õhkkond on mõnusalt hipilik, kuum ja kanepilõhnane. Adminni juures selgub järjekordne tõrge, Rene bronnitud kolmekohalise toa asemel saame kahekohalise toa. Rene otsustab maas magada, tal on alati madrats ja magamiskott kaasas. Kohapeal selgub muidugi, et toa põrandal pole võimalik magada, sest seda pole. Kogu tuba on üks lai voodi, ainult reisikottide jaoks on natuke ruumi. Lisaks veel tohutu kuumus ja toas puudub konditsioneer. Hostelil on mõnus väike hoov kust Rene leiab endale võrkkiige ning magab lageda taeva all. Esimesed tunnid ei saa magamisega kuidagi hakkama. Jalad ja pea üleval, teadagi kuhu veri valgub, tunne ei ole üldse mõnus, samas uni on meeletu. Rene saab lõpuks võrkkiiges magamise selgeks ja tukub päiksetõusuni. Uku ja Mariliis kaotavad konditsioneerita ruumis esimesed higikilod.

20.1 Panama City's vaatlemas

Pärast kahetunnist und suundume mööda linnatänavaid randa. Elu esimene neotroopiline retk algab nüüd! Adrenaliinitase on kõrge ning meeled erksad. Linde on igal pool palju ja ka kõige tavalisem linnapark toodab kenasti liike. Vaatame ka merd ja imetleme suurlinna kõrghooneid. Linnaliiklus on homikutundidel üsna kaootiline, kuid Rene kohaneb uue olukorraga ruttu, nagu ikka. Teeme ühe väikese peatuse ka kohalikus söögikohas, et kohvi juua ja midagi ampsata. Oma inglise keelega pole siin midagi peale hakata, kõik räägivad ainult hispaania keelt ja seetõttu peab sõnaraamatut kõvasti lappama, et end arusaadavaks teha. Pärast city-birdingut ja hommikusööki suundume Metroparki ja veendume, et see on väga hea linnukoht ning siia peab tagasi tulema. Õhtul teeme kohustusliku poetuuri, et veidi süüa ja juua hankida. Vett peab siin kõvasti tarbima, sest kuumus küpsetab korralikult. Supermarketid on meie omadele sarnased, kuid toit on odavam kui meil. Eriti odav on siin õlu ja see meeldib eriti meestele. Lisaks saab Rene poes täita deklaratsiooni 100-dollarise esitamise puhul. See on siin võltsimise vältimiseks vajalik ettevaatusabinõu. Ilmselt on Panamas, kui narkokaubanduse transiitmaas, palju valerahaliikvel. Nüüd oleme jälle targemad, et nii suurte rahatähtedega ei tasu siin vehkida.

Panama City

House Wren

Crimson-backed Tanager

Tropical Kingbird

Palm Tanager

Feral Pigeon

Great-tailed Grackle

Magnificent Frigatebird

Turkey Vulture

Ruddy Ground Dove

Orange-chinned Parakeet

Clay-coloured Robin

Rufous-tailed HB

Blue-gey Tanager
Great Kiskadee (pesa)
Saffron Finch 50
Yellow Warbler 2
Brown Pelican
Pale-vented Pigeon 2
Black Vulture 50
Grey-breasted Martin 100
Laughing Gull 20
Tropical Mockingbird 3
Yellow-crowned Parrot 1
Sapphire-throated HB 1
Great Blue Heron 1
Great White Egret 1
Sandwich Tern 1
Spotted Sandpiper 1
Neotropical Cormorant 4
Common Tody-Flycatcher 1
Variable Seedeater 10
Grey Kingbird 1
Yellow-bellied Elaenia 2
Streaked Saltator 1
Red-crowned Woodpecker 1 pesa
Tennessee Warbler
Social Flycatcher
Garden Emerald 1
Yellow-headed Caracara 1
House Sparrow
Crested Caracara (Rene)

Metropolitan Park
Yellow-crowned Euphonia 2
Common Potoo 1
Southern Bentbill 5
Rufous-breasted Wren 4
Western Slaty Antshrike 10
Tawny-crowned Greenlet 1
Scarlet-rumped Cacique 1
Plain Xenops 4
Rufous-and-White Wren
White-necked Puffbird 2
Squirrel Cuckoo 1
Fasciated Antshrike 1/1
Tawny-faced Gnatwren 1
Black-chested Jay 5
Orange-billed Sparrow 3
Band-rumped Swift 20

Dusky Antbird 2
Chestnut-sided Warbler 2
Dot-winged Antwren 4
Green honeycreeper 1 (Rene, Mariliis)
Red-throated Ant-tanager 2
Lesser Greenlet 2
White-shouldered Tanager 10
Cocoa Woodcreeper 2
Green Shrike-vireo 5
Rosy Thrush-Tanager 1
Tropical Gnatcatcher 1
Olivaceous Woodcreeper 1
White-bellied Antwren 1
Northern Waterthrush 1
Panama Flycatcher 1
White-vented Plumeleteer 1
Blue-crowned Motmot 1
Blue-chested HB 1

21.1 Panama City - Gamboa

Tänane linnupäev töötab tulla väga põnev, sest plaanime külastada väärt linnukohti ning seetõttu oleme varakult jalul ja valmis tegudeks. Kõigepealt kavatseme minna pealinna külje alla olevasse Panama Viejo randa, mis pidavat olema vinge kahlajate koht. Linnas sõitmise ja ülimalt hea orienteerumisoskusega saab Rene jälle hiilata ning kaasreisijate hämmastuseks jõuame sihtkohta ilma suuremate seiklusteta, lisaks leiame kõigi rõõmuks ka tasuta parkimiskoha. Ainsaks üllatuseks on enne sihtkohta jõudmist teed ületav loorkakk. Väga huvitav vaatlus suurlinnas ja veel päevavalges. See jääb ka meil retke ainsaks loorkaku vaatluseks.

Panama Viejo on ülimalt uhke linnukoht, kus on palju kahlajaid ja lisaks leidub kõrvalasuvatel pargialadel rohkelt põnevaid metsaliike. Linnud on suhteliselt julged ja näitavad ennast kenasti ning poseerivad kaamerate ees. Eriti vabalt tunnevad ennast kaamerate ees ronkkondorid. Suurlinna kohal on neid linde kõvasti tiirutamas, paljud neist naudivad kõrghoonete katustel ka ilusaid merevaateid.

Peale Panama Viejo külastamist jätame suurlinnaga hüvasti ja võtame suuna Gamboale. Teel teeme mõningaid peatusi, et vaadata veidi teistsuguseid biotoope ja me ei pea pettuma, sest näeme jälle uusi liike. Gamboas on meil bronnitud öömaja, mille hind on küll soolane, aga majutuskohas asub heade linnukohtade läheduses ja seetõttu oleme nõus veidi rohkem raha välja käima. Aja kokkuhoid on ju ka midagi väärt. Linde on siin piirkonnas palju, ainult astu õue ja näed jälle midagi uut.

Peale oma kottide mahapanemist põrutame kohe vihmametsa Pipeline Roadile, sest tahame oma silmaga näha kui väärt linnukoht see siis on. Kahjuks valmistab ala esimesel korral meile pettumuse, sest linnuparvi pole väga näha ja seetõttu jääb liigilisa kesiseks. Ilmselt on siin kõik vedamise küsimus ja loomulikult määrab palju ka linnutundmise oskus. Ärgem unustagem, et

meie puhul on tegemist dudedega, kuid tegelikult nii hull asi ka pole, sest saame lindude määramisega algajate kohta üllatavalt hästi hakkama. Ilmselt on kodutöö abiks olnud. Määrajat oleme kõik hoolega lapanud, lisaks netist pilte vaadanud. Ukul on ka häälekogus ca 1200 faili ja tema jagab isegi mõned linnuhääled ära. Sellel alal on kõvasti potentsiaali ja siia tuleme me kindlasti tagasi.

Viimases valguses vaatame veelkord üle Pipeline Roadi kõrval asuvad Ammo tiigid. See on iseenesest väike lomp, aga elu on seal kõvasti kui hoolikalt vaatama hakata. Lisaks lindudele leidub siin palju kiile.

Panama Viejo

Cattle Egret 5

Barn Owl 1 – keset linna tee kohal!

Southern Lapwing 50

Whimbrel 5

Snowy Egret 10

Willet 50

Marbled Godwit 3

Franklin's Gull 5

White Ibis 30

Streaked Flycatcher 1

Little Blue Heron 10

Orchard Oriole 10

Grey Plover 1

Royal Tern 5

Yellow-crowned Night-Heron 2

Black-necked Stilt 50

Short-billed Dowitcher 150

Barred Antshrike 1/1

Common Black Hawk 1

Greater Yellowlegs 2

Gull-billed Tern 1

Prothonotary Warbler 1

Black-and white Warbler 1

Baltimore Oriole 1

Violet-bellied HB 1

Tropical Pewee 1

Yellow-crowned Tyrannulet 1

Yellow (Mangrove) Warbler 1

Gr Kiskadee, R Cr WP, O Ch Parrot, Y Cr Parrot, M Fr Bird, Br Pelican 50, YH Caracara 10, CB Tanag 1, BG Tan 1, Palm Tan 2, Neotr Corm 50, Laugh Gull 500, Gr Wh Egr 10

Gamboa, mingi laheke

Mangrove Swallow

Wattled Jacana

Semaphore Road

Red-lored Parrot
Black-tailed FC
Olivaceous Flatbill
Checker-throated Antwren
Great Tinamou
Ruddy-tailed FC
Blue Dacnis
White-flanked Antwren
Long-billed Hermit
Fasciated Antshrike, Dot-w Awren, S Bentb, Sc-r Cacique

Gamboa
Grey-headed Chachalaca 3

Ammo Ponds
Smooth-billed Ani
Black-bellied Whistling-duck 3
Osprey 1
Anhinga 2
Green Heron 2
Violet-b HB

Pipeline Road
Lineated Woodpecker 1
Plain-brown Woodcreeper 1
Song Wren
Black-bellied Wren
Slaty-tailed Trogon 1
White-tailed Trogon 1
Keel-billed Toucan 2
Purple-throated Fruitcrow 3
Green Shrike-vireo (nähtud!), Cocoa Wcr, Tawny-faced Gnatwren, Sq Cuckoo, Broad-b Motmot (vaid hääl)
Howler Monkey hääled

Ammo Ponds
Buff-throated Saltator 1
Purple Gallinule 1
Chestnut-mandibled Toucan 1
White-throated Crake hääled
Ringed Kingfisher 1
Black-throated Mango 1
White-tipped Dove 1

Gamboa ala
Common Pauraque 3
Gray Four-eyed Opossum

22.1 Jätkame kanali piirkonnas

Alustame oma päeva uuesti Pipeline Roadil. See on mõnus metsane ala Panama kanali ääres ja liike peaks siin kõvasti olema, aga meie tulemused jäävad kesiseks. Kuna me linnuparvedele jälle peale ei satu, siis otsustame peale mitmetunnist otsimist kohta vahetada ja suundume Gamboa puhkekeskusesse. See on põnev koht kohe kanali ääres, kus läheb metsavahel mõnus jalutustee. Siin piirkonnas on uhkeid hotelle, kus turistid luksuslikes oludes ilusat loodust ja sooja kliimat saavad nautida. Siin näeme uusi liike, mida enne ei olnud kohanud. Isegi iguaanidele satume peale.

Ilm on kuum ja kohe samas olev vesi ahvatleb jahutama ning Uku ja Mariliis lähevadki jalgupidi vette, aga siis tormab üks kohalik nende juurde ja kutsub neid sealt ära, sest teatud vee-elukad saaksid neist muidu hea kõhutäie. Tuleb välja, et päästjaks osutub kohalik linnugiid, kellega saame mõnusalt jutule ja tunneme heameelt, et oleme esimesed eestlastest linnuturistid, keda ta siin kohtab. Peale mõningast jutuajamist ja giidi lahkumist otsustame teha ühe „jahutavate jookide“ peatuse kõrvalolevas restoranis. Restoranist avaneb eriti luksuslik vaade kanalile, mis on siin mõnusalt taimestunud ja mille vahel on näha palju linde toimetamas. Külmal jook ühes käes ja binokkel teises käes, näeme oma esimese vöötokk-püti, kes ujub taitade massi vahel. Linde on siin kenasti ja kui siia poleks tulnud, siis oleks nendest toredatest vaatlustest ilma jäänud. Seega naudime veel mõnda aega varjulisel verandal kanalil olevat linnumõllu, enne, kui edasi suundume.

Põikame läbi ka Plantation Road'ilt. See on Canopy Tower'i linnuhotelli juurde viiv tee, mis läbib väga head metsa. Seal me oma kiire stopi tõttu liike rohkelt ei näe. Peab olema aega, et ringi vaadata, sest see tundub olevat hea koht. Päeva parimaks alaks osutuvad Summit'i tiigid, kus näeme mitut liiki jäälinde, haigruid, tangaraid jne - ühesõnaga palju ilusaid ja värvilisi linde. See väikeste tiikidega ala on mitmekesise metsa ja sekundaarvõsaga ümbritsetud. Kõrval asub väike sõjaväeosa. Jalutame veel tiikidest edasi, kus on oja, mida ümbritseb veidi metsik ja võsastunud bambuse ala ning seal õnnestub Renel vaadata GN Wood-Railiga tõtt. Uku üritab lindu peibutada, et ka ise liiki näha, aga lind ei anna enam näole. Summit'i tiikide piirkonnas on potentsiaali ööliikide osas ja nii oleme otsustanud siia ka mõnel ööl tulla.

Pipeline Road

Red-tailed Squirrel

Collared Aracari 6

Black-faced Antthrush

Spotted Antbird

Yellow-margined Flycatcher

Ocellated Antbird

Great Jacamar hüül

Black-throated Trogon

Lesser Swallow-tailed Swift

Streak-chested Antpitta hüül

Ammo Ponds

Southern Rough-winged Swallow

Gamboa resort

Yellow-bellied Seedeater 5

Common Moorhen 50

Pied-billed Grebe 1

White-necked Jacobin 1

Plain Wren 1

Red-legged Honeycreeper 1

Golden-collared Manakin 1

Masked Tityra 1

Golden-hooded Tanager 1

Capybara

Plantation Road

Bicolored Antbird

Bay Wren, Olivaceous Woodcreeper

Summit Ponds

Chestnut-headed Oropendula 10

Giant Cowbird 1

Piratic Flycatcher 1

Boat-billed Heron 6

Green Kingfisher 2

Grey-headed Tanager 10

Gery-necked Wood-rail (Rene)

Buff-breasted Wren (Uku)

American Pygmy Kingfisher 1

Lesser Kiskadee 1

Boat-billed Flycatcher 1

Amazonian Kingfisher 1

Snowy-bellied HB 1

Thick-billed Euphonia 1

23.1 Kariibi merega tutvavaks

Alustame oma hommikut taaskord Summit'i tiikidel. Linde on seal kõvasti ja tiikide ümbruses on võimas linnumelu. Näeme mõned uued liigidki ja seekord saavad ka Uku ja Mariliis GN Wood-rail'i endale listi. Peale produktiivset hommikut võtame täna suuna Kariibi mere äärde. Coloni linna jätame vahele, sest seal pidi olema korralik narkopesa ja kui elu armas, siis kohalikud sinna ei soovita minna. Külastame hoopis San Lorenzo ümbrust. Vaatame ka siinse kindluse üle, kus avaneb kõrgel hea vaade merele. Kasutame hea merevaate võimalust ja staiame veidi merd, aga tulemus on nullilähedane. Peale kuumas küpsemist tekib idee meres suplemiseks ja Rene soovib veel proovida kodust kaasavõetud õnge leotamist. Kalapüügis edu ei ole, aga Rene veendub, et meres on kala kui püüda õigete söötadega. Nimelt on samas tegutsemas ka kohalik kalamees, kes püüab saaki krevettidega.

Tagasiteel hostelisse teeme veel mitmeid produktiivseid peatusi metsaaladel ja põldudel. Hilisõhtul võtame ette ööretke Panama kanali ümbruse metsades. Tulemus on kehv, sest me ei kuule ühtegi kakku. Ööretkel näeme ainult Common Pauraque ja autoteel kõssitava ööhaigru. Haigru vaatlus oli veidi ootamatu, sest seda liiki keset põllumajandusmaastikku küll näha ei lootnud.

Summit Ponds

Capped Heron 1

Violaceous Trogon 1

Blue-headed Parrot 1

Slaty-t Trogon, Black-thr Trogon, Bl-faced Anttrush, GN Wood-rail 2, Wh-thr Crake

Gamboa

Fork-tailed Flycatcher 3

Crested Carcara 1

Hostelo De Clayton

Yellow-faced Grassquit 1/1

Rusty-margined FC

+ palju tavalisi liike

teel Gamboa laguun

Yellow-rumped Cacique 1

edasi

American Kestrel 2

San Lorenzo lennuväli

Ruddy Turnstone 3

Barn Swallow 2

Common Black-Hawk 1

San Lorenzo kindlus

Northern Rough-winged Swallow 10

Bay Wren 1

Playa Tortuguilla

Northern Barred Woodcreeper 2

Red-billed Scythebill 1 (Mariliis)

Dusky-capped Flycatcher 1

Ruddy-tailed FC, S Bentbill, Lesser Greenlet, Spotted Antbird, Bic Antb, Cocoa Wcr

Sendero El Trogon

Grey-headed Kite 1

Wood Thrush 1

Grey-chested Dove 2

Black-cheeked Woodpecker 1

Collared Aracari, Song Wren, Great Tinamou (Uku näeb), RT Ant tan, Spotted Antb, BF Ant-thrush

Achiote põld

Crested Oropendula

Gray-capped Flycatcher 2

Thick-billed Seedfinch 1

Bay Wren 2, YH Carac, Cattle Egr 10, Yel Warbl, RT HB, Tennessee Warbler, Sm-b Ani, Watl Jac, Wh-thr Crake, Social FC, Gr Kiskadee, House Wren, YB Elaenia,

24.1 Läbi suhkruroopõldude Chitre'sse

Täna on uhke röövlindude saak, kirja saame 14 liiki röövleid. Suundume Chitres'se ja teel vaatame mõned linnukohad läbi. Põldudel on näha mitmes kohas linnumõllu. Suhkruroo lõikus on täies hoos ning see meelitab haigruid ja röövlindude masinate poolt hekseldatud loomi sööma. Kohati on suhkruroo põldude kohal sadu linde. Tundub, et põllumajandus on siin piirkonnas üsna industrialiseeritud.

Külastame Macanase märgala, mis on meie Matsalu ekvivalent. Siin on kõvasti kiile, parte, jakaanasid ja haigruid ning vähemal määral ka kahlajaid ja röövlindude. Igavesti uhke ala, kus võiks aja olemasolul toreda päeva veeta. Meie peame aga järgmisesse punkti jõudma, mistõttu saame siin ainult mõned tunnid ringi vaadata. Sellest hoolimata pikeneb meie liigilist märgatavalt.

Ööbida plaanime Chitres's. Öömaja pole meil välja otsitud, üritame asjale läheneda loominguliselt. Poisid lubavad, et otsivad hea odava koha. Ühte majutuse silti näemegi ja nad lähevad asja uurima. Mariliis jääb autosse varandust valvama, sest piirkond tundub kahtlane. Rene ja Uku tulevad rõõmsa uudisega tagasi, et said öömaja aga koht pidavat olema 10 USD eest ka vastav. Ööbimiskoht on tõesti „aus“. Tegemist on järjekordse backpackeri-urkaga, kus hõljub õhus kanepi lõhna, aga ühe öö kannatab siin vast ära. Ameeriklasest hosteliomanik ei ole viitsinud remonti panustada, sest igal pool ripuvad sildid, et see asi ei tööta ja see asi ka ei tööta jne. Pole ka ime, sest Mike (see on tema nimi) tundub rohkem hoolivat igapäevasest narkolaksust kui tehnika korrashoiust. Üldiselt on ta sõbralik ja Ukuga vesteldes on ta veendunud, et Rene ja Mariliis on Uku vanemad. No see uudis teeb meie naisbirderi suu küll virilaks.

Enne päikeseloojangut teeme kiire tiiru ka rannas. Praegu on mõõn ja seetõttu on siin kilomeetrite ulatuses mudavälja. Meie rõõmuks on muda sees pladistamas üle tuhande kahlaja ja on tore vaatepilt kui meist lendab mööda pelikanide parv. Öhtul üritame leida lähikonnas mõnda söögikohta, aga nende valik pole siin kiita. Lõpuks leiame ühe sööklat meenutava asutuse, aga öhtul on menüü kokku kuivanud ja peame leppima päevast ülejäänud jääkidega. Öö on hostelis karm, sest tuba on magamiseks liiga kuum ja konditsioneerist saame me ainult unistada. Lahtistest akendest tükitab sisse liiklusrumina. Proovime magada Che Guevara graffiti valvsa pilgu all.

Hostelo De Clayton

Collared Forest-falcon 1 (Uku, Rene)

Vaux Swift (Uku)

Merlin (Uku, Rene)

Southern Beardless Tyrannulet (Uku, Rene)

Bl-cr Mot, KB Touc, Th-bil Euph, Bl-thr Mango, Yel-r Cac, Streaked FC jne.

Panama City

Wood Stork 10 üle auto

La Chorrera

Bat Falcon 1 supermarketi õuel

Cocle

Savanna Hawk 2 suhkruroopõldudel

Lesser Yellow-headed Vulture 2

El Roble krokutiigid

Least Grebe 2

Blue-winged Duck 2

Green Heron 2, HIMMEX 2, S Lapw 10, Bl-b Wh-duck 10, Sm-bil Ani 10, Ringed KF 1, YB Elaenia 2, Watl Jac 2, Purple Gal 1, Gr Bl Heron 1, Cattle Egr 2, Egralb 1, Tr Kingb

paar km edasi tapamaja (enne Divisa risti)

Black Vulture 400 äge!!!

Escota põllud

Limpkin 1

Glossy Ibis 120

Short-tailed Hawk 1

Marsh Hawk 1

White Ibis 2, L Bl Heron 30, Egralb 1, Catl Egr 100, Les Yel-h Vult 2, C Bl Hawk 1

edasi 2 km lomp

Solitary Sandpiper 1

Bl-b Wh-duck 50, Wh Ibis 8, Watl Jac 12

Macanas Marsh

Roadside Hawk 1

Caspian Tern 1

Tricolored Heron 2

Snail Kite 3

Sq Cuckoo 1, Sapphire-thr HB 1, Barn Sw 100, Bl-b Wh Duck 600+, Osprey 1, Purple Gal 1, Wood Stork 1, Watl Jac 100+, Anhinga 3, Sm-bil ani (hääle järgi!), Glossy Ibis 4.

Chitre rand

Wilson's Snipe 1

Wilson's Plover 10

Sanderling 10

Semipalmated Plover 200+

Least Sandpiper 1

Western Sandpiper 50+

wader sp 1000, Br Pelic 100, Plusqu 20, Wh Ibis 1 juv, Mag Fr Bird 20, Willet 2, Actmac 2, Trimel 1, Numpha 1

25.1 Sõit läbi Panama

Oma hommiku veedame Chitre kahlajarannas ja saame paar liiki lisaks. Järgmisena on plaan minna mägedesse. Nüüd võtamegi ette sõidu keskpäevases kuumuses läbi Kesk-Panama metsadest tühjaks raiutud tühermaad. Autoaknast väga kõva linnumöllu kuskil ei näe, kuid ühtteist oma liigilisti siiski saame. Teeäärne mets on laastatud või sekundaarne võsa. Korralikke metsaalasid silma ei hakka. Õhtuks maandume turvaliselt Boquete lähistelesse, mis on ühtlasi loomade turvakoduks. Siin leidub igasuguseid karvalisi ja sulelisi. Meil lubatakse kohalikule ahvile hunnik banaane sisse sööta. Köögilaul, kus teeme oma õhtust salatit, on paberkotis boadele mõeldud tibupojad piiksumas ja karmi saatust ootamas. Selline asi nagu väga söögiisu ei tekita. Hostel on siin paras urgas ja vee saamisega on siin ka probleeme, aga me ei lase end sellest häirida. Linnuelu on siin piirkonnas uhke, milles veendume kui saame õhtul eduka linnuringi tehtud.

Chitre rand

Peregrine 1

Lesser Yellowlegs 1

White-winged Dove 1 (Uku)

wader 4300, Merlin 1, Actmac 5, Ringed KF 1, Wh-tip Dove 1, Areint 2, numpha 7, trimel 2, Sh-bil Dowitch 50

Hacienda Maria

Rufous-browed Peppershrike 10

Mangrove Cuckoo 1

Plain-breasted Ground Dove

Brown-throated parakeet 5

Northern Scrub Flycatcher 1

Amazon KF, Blue-black Grassquit, Trop Gnatcatch

Sarigua NP

Crested Bobwhite 2 hää

Commopn Ground Dove 5

Mouse-colored Tyrannulet 2

Proth W, Gray Kingb, Baltim Oriole, Ruf-br Peppershr, Wood Stork 1, Fork-t FC, Actmac 1

Santiago

Roadside Hawk 1 traadil

Los Ruices

Sapphire-thr HB + muid tavalisi

Chiriqui piir
Short-tailed Hawk 1

jõgi enne Davidi (Rio Majagua)
Black Phoebe 1
Green KF, Ringed KF, Roadside Hawk, Nor Waterthrush

poolel teel Boqueteni sillal
Long-billed Starthroat 1
Snowy-bel HB 1, Yel-cr Euphonia 1

Jungla ala
White-ruffed Manakin 1
Bay-headed Tanager 3
Buff-rumped Warbler 1
Orange-billed Nightingale Thrush 1
Rufous-collared Sparrow 1
BG Tan, Snowy-bel HB jne.

26.1

Varahommikul alustame Los Quetzaleses pikka jalgsimatka läbi indiaanlaste mägikülade. Eesmärk on jõuda vihmametsa. Uus piirkond ja uued kõrgused ning mitmekesine maastik kihab lindudest ja jalgsi matkates saadab meid suur liigisadu. Külateel jalutavad meile vastu kohalikud, peamiselt mehed, kummikutes ja matšeetodega. Tõenäoliselt lähevad tööle. Siin mägedes näebki ainult kohalikke jalgsi kõndimas, autosid ja muid sõiduvahendeid hoovides ei paista. Elu siin mägikülades ei ole just luksuslik, osad pered elavad lausa plekist kokku klopsitud hoonetes. Kohalike indiaanlaste (siin Ngöbe-Bugle hõim) õigustega on lood siin kehvasti, nagu paljude hõimurahvastega maailmas. Energianäljas riik kavatseb indiaanlaste maadele ehitada suured hüdroelektrijaamad, mis hävitab kohalike jõgede kalastiku ning jätab vee alla suured metsaalad.

Loodus on siin aga ilus, kuigi metsaaladele on tehtud palju kurja. Neid on kõvasti raiutud ja seetõttu on mägedes erosiooni mõju kohati päris suur. Suured metsamassiivid on säilinud ainult kaitsealadel, nagu tegelikult ka meie kodumaal.

Mägedes olev vihmamets on uhke, omaette ilusa vaatepildi pakub ka kiirevooluline mägijõgi. Mägijõe kividelt loodame leida halli vesipappi ja mõningase otsimise peale leiamegi kaks isendit kenasti jõe kivil vetrumas. Metsaalune õhk on jahedavõitu, kuid sellest hoolimata on linnud aktiivsed. Eriti meeldejäävalt ja kaunilt kõlab Black-faced Solitaire metalne laul. Leiame linnugi oksalt ennestunustavalt laulmas. Täna on olnud tore päev mägedes.

Los Quetzalese suunda viiv tee
Flame-coloured Tanager 3
Slate-throated Redstart 15

Chestnut-capped Brush-finch 3
White-naped Brush-finch 5
Golden-winged Warbler 1
Green Violet-ear 1
Lesser Goldfinch 5
Wilson's Warbler 5
Mountain Thrush 1
Grey-breasted Wood-wren 2
Hairy Woodpecker 1
Black-throated Green Warbler 3
Yellow-bellied Siskin 5
Silver-throated Tanager 10
Spangle-cheeked Tanager 4
Common Bush Tanager 20
Rose-breasted Grosbeak 1
Collared Redstart 5
Black-faced Solitaire 3
Tufted Flycatcher 2
Spot-crowned Woodcreeper 1
Brown-capped Vireo 1
Yel-fac Grassquit, Plain Wren, Buff-thr Saltator 1

Sendero Culebra
Tropical Parula 1
Torrent Tyrannulet 2

Long-tailed Silky-flycatcher 1
Olive-striped Flycatcher 1
Purple-throated Mountain-gem 1
Ruddy Treerunner 5
Red-faced Spinetail 3
Summer Tanager 1
American Dipper 2
Ruddy-capped Nightingale-thrush 1
Philadelphia Vireo 1
Slaty Flowerpiercer 1

edasi
Double-toothed Kite 1
White-throated Mountain-Gem 1
Short-tailed Hawk 1

Alto Chiquero
Blue&White Swallow 4
Sulphur-winged Parakeet 9
Scintillant HB 1
Red-tailed Hawk 1

Vaux Swift, Osprey (nii kõrgel!)

edasi

Elegant Euphonia 1

Boquete

OB Night-Thrush, Snowy-b HB,

sild pärast Alto Boquetet

American Redstart 1

Rufous-capped Warbler 1

Yellow-throated Vireo 1

Chestnut-collared Swift 3

RT HB, Oliv Woodcreeper, Gold-w Warbl, Or-bil N Thrush, Vaux Swift 100, LB Starthroat, Common Pauraq 2

27.1 Jätkame Los Quetzalese metsades

Kogu päev varahommikust pimedani kulub metsades trampides. Näeme samas piirkonnas endiselt palju uusi liike. Siin mägedes on meil tõsiselt pikad vaatluspäevad. Pole ka ime, sest võimsasse vihmametsa unustab end kergelt.

Los Quetzales trail

Orange-bellied Trogon 1

Black Guan 2

Dark Pewee 2

Bright-rumped Attila hääl

Yellowish Flycatcher 2

Barred Becard 1/1 pesa

Prong-billed Barbet 2

Ochraceous Wren 1

Flame-throated Warbler 1

Yellow-winged Vireo 1

Yellow-thighed Finch 3

Black-cheeked Warbler 10

Collared Trogon 1/1

Black-headed Nightingale-thrush 1

Mountain Eleania 1

Scintillant HB, Philad Vireo 1,

Boquete

Green Violet-ear, RB Grosbeak, Sn B HB, Scarlet

28.1

Hommikul oleme plaanide tegemisega natuke segaduses ja otsustame teha improviseeritud tiiru Volcan Baru rahvuspargis vulkaanile viiva traili alguses. Miskit väga fantastilist ei kohta, kuid metsaelu on siin igal pool vilgas. Tagasiteel pääsime kerge ehmatusega kui meie rada ületab üks madu. Uku reageerib õigel hetkel, pealeastumisega läheb napilt. Päeval liigume teisele poole vulkaani, Volcano ümbrusesse. Leiame väga kergelt mõnusa perehosteli Casa Volcan, mida peab eakas kanadalaste paarike. Nad on väga toredad ja koht on odav, samas väga puhas ja õdus. Soovitame! Lähistel on Volcano järved, mis on taas super linnukoht, siin näeme ka ühe haruldase liigi, väike-händpardi. Järve ümbruse piirkond on linnustiku osas väga mitmekesine ja siin oleksime tahtnud palju rohkem aega veeta.

Volcanu Baru traili algus

Acorn Woodpecker 2

Mourning Warbler 2

Black-breasted Wood-quail *hääli sageli*

Red-tailed Hawk kohalik alamliik, Green Violet-ear, Scintil HB, Fl-col Tanag

Boquete

Plain Wren, Yel-h Carac, RL Honeycr

Volcano järved

Worm-eating Warbler 1

American Coot 3

Ring-necked Duck 6

Green Hermit 1

Red-crowned Ant-tanager 1

Scale-crested pygmy Tyrant 1

Buff-throated Foliage-gleaner 1

Stripe-tailed Hummingbird (Rene, Mariliis)

Masked Duck /1

Black-headed Saltator 1

Plain Antvireo 1

Slaty-capped Flycatcher 1

Anadis 6, PB Grebe 2, galchl 6, S Lapw 10, Tropical Parula, Purpl Gal 1, Gr Heron 1, Blue-cr Motm, Sm-bil Ani 1, Yel-thr Vireo, Wh-thr Vireo, Golden-hooded Tan, Wh-thr Crake, Th-bil Euphonia, Crested Carac, Dusky Antb, Tawny-cr Greenlet,

Costa Rica suunas

Paltry Tyrannulet 1

Bl-h Parrot 1

29.1 Ketsal petab

Hommikul küpsetab perenaine meile retkele kaasa pannkooke. Need maitsevad varahommikuses päikesetõusust imehästi. Plaan on leida siit mägedest imeilus Panama rahvuslind – hundketsal. Näeme terve hommiku vaeva, et lindu õigest piirkonnast otsida. Lindu ei näe, muid liike siiski natuke on. Tundub selline keerulisem biotoop, mis nõuab rohkem aega ja väga head häälte

tundmist. Puud on siin hästi kõrged ja üles vahtimine on sõna otseses mõttes kaelamurdev. Metsas kohtame ka kohalikku linnugiidi koos grupiga, kelle käest kuuleme, et ketsalid käivad ainult teatud kellaaegadel kindlatel puudel söömas ja siis on lootust neid näha. Nemad olid oma grupiga linde näinud, meie olime õigest kohast läbi kõndinud ja lindu mitte märganud. Giid juhatab meid õigesse kohta, aga paar tundi ootamist on tulemusetu. Vähemalt oleme üritanud.

Päeval ületame mäestiku ja sõidame Bocas Del Torosse. Teel näeme igasugu huvitavaid linde sh maanteel ringisebiva huiga. Pimedas jõuame Chiriqui Grandesse, mis pole just väga usaldust vääriv paik. Õhtul me asulasse jõlkuma ei taha väga minna. Pimedatel tänavatel on noortekambad passimas ja gringod on neile ilmselt tore saak. Ka põlvepikkustel poisikestel on sõrmejämedused kuldketid kaelas. See on ka retkel ainus kord kui tunneme oma ohutuse pärast veidi muret, muidu on riik olnud igati turvaline.

Guadalupe trail

Fiery-throated Hummingbird 1

Buffy Tuftedcheek 1

Sooty-capped Bush Tanager 1

Mountain Thrush 1 (hästi nähtud!), Tufted Fc, Philadelphia Vireo, Spot-cr Woodcr

Volcan

Black-chested Jay 3

teel

Bananaquit 1

Palo Seco

White-collared Swift 10

Long-tailed Tyrant 1

White-throated Crane keset teed!

Alto Del Valle

Montezuma Oropendula 30 pesa

White-crowned Parrot 1

Violaceous Trogon 1

Blue-headed Parrot 4

La Milagrosa

Pacific Antwren 1

Bare-crowned Antbird 1

Red-breasted Blackbird 4

Brown Jay 20

Passerini's Tanager 3

Cinnamon Becard 1

White-collared Seedeater 2

Collared Aracari, Roadside Hawk, Bl-cheeked WP, Variable Seedeater, RT HB

30.1 Kariibi mere birderid

Hommikusel ajal teeme teel mitmeid peatusi ja linnuvaatlemine on väga mõnus. Uusi linde on igat masti sh “õiged” muskuspardid. Tekitame ka kohalikes lastes veidi elevust kui oma binoklite ja vaatlustorudega külamaastikus linde vaatame. Punta Robalos teeb aga üks kohalik mees gringodele heameelt ja toob palmi otsas alla mõned kookospähklid. Lööb matšetega kiirete ning osavate liigutustega kookospähklitele avad ja annab need meile joomiseks. Kookospiim maitseb hea ja sellist ehedat kogemust ei unusta niipea.

Almiranteses lendab meile kohe selga jalgratta seljas istuv kohalik reisikorraldaja ja organiseerib meid kiirelt veetaksole. Turiste veetakse siin edasi-tagasi kogu aeg. Kuna meil väga plaane pole, siis oleme talle kerge saak. Poole tunniga olemegi Isla Coloni hipisaarel. Öömaja leidmisega pole siin probleeme, kohti on palju ja hinnad on taskukohased. Linnuvaatlemise teeme saarel ökona - rendime endale jalgrattad. Rattaralli on mõnus, saame suuremale osale saarest ringi peale tehtud, lisaks supleme ka meres. Õhtu veedame mõnusalt restoranis ja linnas ringi vaadates. Saar on surfarite ja muude hedonistide pelgupaik. Igalt poolt kostub reggae muusika ja ka kanepi hankimisega pole siin probleeme (jätsime seekord siiski ostmata), sest kauplejaid on näha igal tänavanurgal. Saarel on mõnus olemine, kuigi kohaliku linnueluga tutvumiseks oleks olnud vaja paremini siinseid kohti teada ja vajalik oleks olnud üks lisapäev.

Chiriqui Grande
Bronzy Hermit 1

edasi 2 km
Scaled Pigeon 2
Crimson-fronted Parakeet 10
KB Touc, Montez Oropendula, Gr-neck Wood-rail 2 teed ületamas, Lineated WP 2

edasi 2 km
Northern Jacana 20
Green Ibis 5
Muscovy Duck 2 – real thing!
Purple Gal 20, Cat Egr 50, Least Sandpiper 1

Almirante ristist 2 km
Blue-ground Dove 1/1
Miramar
Pasdom, Lineat WP, P-vent Pig, RT HB, Royal Tern. Areint 2, Chasem 1, Plusqu 1, Catsem 2, Amazon KF 1, Actmac, Giant Cowbird

2 km enne Punta Robalot
Purple Martin 1
Gray-breasted Crake 1 hää!
Olive-crowned Yellowthroat 1
Groove-billed Ani 30
White-tailed Kite 1

Black-crowned Tityra 1

Olive-backed Euphonia 2

Bl-ch WP, Baltimore Oriole 10, Mourning Warbler, Brown Jay 3

Punta Robalo

Laugh Gull 1, Bananaquit 1, Royal Tern 10, Stesan 2, Neotr Cor 1

edasi

Double-toothed Kite 1

edasi

Broad-winged Hawk 2

Cauchero

King Vulture 1 ad

edasi

Plumbeous Kite 1 rNW

Isla Colon

White-lined Tanager 1

Shining Honeycreeper 1

Black-cowled Oriole 1/

Arctic Skua 4

Mealy Parrot 2

Purple Martin

M Fr Bird

Bananaquit

Feral Pigeon

Great-tailed Grackle

House Sparrow

Black Vulture

Rufous-tailed Hummingbird

Tropical Kingbird

Sandwich Tern

Baltimore Oriole

Roadside Hawk

Yellow Warbler

Variable Seedeater

Semipalmated Plover

Spotted Sandpiper

Laughing Gull

Great White Egret

Great Blue Heron

Mangrove Swallow

Great Kiskadee

Clay-coloured Robin

White-throated Crake

Turkey Vulture

Grey-necked Wood-Rail

Yellow-bellied Eleania

Grey-capped Flycatcher

Montezuma Oropendula

Summer Tanager

Buff-throated Saltator

Blue-headed Parrot

Ruddy Ground Dove

Palm Tanager

Black-cheeked Woodpecker

Chestnut-sided Warbler

Tennessee Warbler

Passerini's Tanager

Blue-grey Tanager

Golden-hooded Tanager

Northern Jacana

Red-lore Parrot

Cattle Egret

Royal Tern

Pale-vented Pigeon

Short-tailed Hawk

Crimson-fronted Parakeet

Thick-billed Seed-finch

Masked Tityra

Social Flycatcher

Groove-billed Ani
55 liiki saarel

31.1

Enne saarelt lahkumist teeme veel ühe linnuringi. Paadiga mandrile tagasisõites näeb Mariliis merel ühe pruunsuula. Teised magavad selle maha. Nüüd ootab meid ees pikk sõit Panama City suunas. Tahame veel enne päikeseloojangut kuskil linde vaadata. Uku otsib GPSi abiga meile enne suurlinna ühe järve välja. See osutub tõeliseks linnuparadiisiks ja saamegi viimase valguse siin produktiivselt veeta. Veda! Pimedas jõuame taas meile tuttavasse Claytoni hostelisse.

Isla Colon
Chestnut-backed Antbird 2
Common Black Hawk 1
Purple Gallinule
Olive-crowned Yellowthroat
House Wren
White-collared Seedeater
Vaux Swift
Ringed Kingfisher
Rose-breasted Grosbeak
Brown Pelican
Tropical Pewee
66 liiki saarel

merel
Brown Booby (Mariliis)

teel
Swallow-tailed Kite 1

Miradori lähistel
White-collared Swift 300 parv
Short-tailed Hawk 1

La Mata järv (Santiagost 10 km SE)
N Cor 3, G Bl Heron 1, Egralb 2, Anhinga 2, BB Wh Duck 4, W Jacana 2, PB Grebe 2, Green Heron 1, Bananaquit 1, R Cr WP 1, Yel Warbler 2, Variable Seedeater 1

Lago Las Lajas
Killdeer 2
Black-crowned Night-heron 2
Aplomado Falcon 1

Anadis 70, BB Wh Duck 40, Trisol 2, Himmex 8, Trimel 6, Calidris sp 20, Egralb 2, Ardher 2, Egrtri 2, L Bl Heron 3, Snowy Egret 10, Bubibi 70, Wood Stork 1, Purple Gal 2, W Jac 20, GT Grackle 10, YH Car 1, Bl Vult x, Green Heron 3, Actmac 1, S Lapw 5, Galchl 1, Anhinga 5, N

1.2 Liigirikkaim päev

Täna on meil linnuralli päev. Vaatame palju liike suudame päeva jooksul kanali piirkonnast kirja saada. Kuna taustaliigid ja paljud hääled on juba tuttavad, siis suudame päris kena listi tekitada ja leida veel ka palju uusi liike. Muidu oleme kogu retke jooksul suhteliselt ootusteta ja täpsemate plaanideta ringi hulkunud, aga eelneval õhtul revideerime puudujäävate liikide nimekirja ja valmistume natuke süstemaatilisemalt järgmiseks päevaks. See strateegia tasub end täna ära, sest nii Ammo tiigid kui Pipeline Road on täna linnurikkad ja saame mitmed oodatud linnud lõpuks nähtud. Oleme päevaga väga rahul, sest suudame näha 142 liiki. Taas oli uhke linnupäev.

Clayton

***Little Tinamou* hää!**

C. Pauraque 3 h

Ammo Ponds

***Yellow-tailed Oriole* 1**

***Rufescent Tiger-heron* 2**

***Greater Ani* 1**

***Cinnamon Woodpecker* 1**

***Crimson-crested Woodpecker* 1**

Scrub Greenlet

Rufous Motmot

Bay-breasted Warbler

RL Honeycr 15, Yel-r Cac 1, Bl-thr Mango 1, Violac Trogon 1, Wh-neck Jacobin 1, R Cr Wp, Collared Aracari, Golden-hooded Tanag, KB Touc, Blue Dacnis, Golden-winged Warbler, Dusky-capped Flycatcher, Prothonotary Warbler, Bl-crow Motmot, YT Vireo

edasi

***Magnolia Warbler* 1**

Golden-fronted Greenlet

***Pheasant Cuckoo* 1**

***Brown-capped Tyrannulet* 1**

***Yellow-olive Flycatcher* 1**

***Whiskered Puffbird* 1**

***Broad-billed Motmot* 1**

***Blue-crowned Manakin* /1**

***Black-striped Woodcreeper* 1**

***Black-breasted Puffbird* 1**

***Ochre-bellied Flycatcher* 1**

***Red-capped Manakin* /1**

Bic Antbird, Wh-tail Trogon, Slaty-t Trogon, Masked Tityra, Lineated WP

Summit Ponds

***Plain-colored Tanager* 10**

Fulvous-vented Euphonia 2

Rufous Nightjar hüül

Th-bil Euphonia

Plantation Road

White-bellied Wood-wren 1

Long-billed Hermit 1 poseerib

2.2

Täna on meil viimane tõsine linnupäev. Meie ind ei raage, sest linnukohad on põnevad ja linde on palju, et lausa lust on vaadata. Alustame oma päeva taaskord Summiti tiikidel, edasi suundume Plantation Road'ile, kus õnnestub ära näha lisaks muudele põnevatele liikidele ka Streak-chested Antpitta. Oleme sellest vaatlusest kõik elevil – elu esimene antpitta! Põikame enne Panama Cityt veel Ammo tiikidelt läbi, kus näeme suureks rõõmuks ära ka Black-striped Sparrow'i.

Rene ja Mariliis teevad nüüd linnas kohustusliku ostlemise, sest siin on veel viimane võimalus midagi kohalikku kaasa osta. Uku keeldub kaasa tulemast ja tema saab tegeleda oma meelistegevusega, linnuvaatlemisega, Metropolitan pargis. Seni kuni teised ostumõllus ellu püüavad jääda, näeb Uku veel mitmeid uusi liike, kes varem polnud meile ette jäänud. Õhtul tinistame mõnusalt hostelis veini ja vaatame, kuidas aias söötmiskohas ja selle ümbruses linnud sagivad. Kahju, et retk saab läbi, sest tahaks veel ringi konnata, sest siin riigis on nii palju mõnusaid linnukohti ja linnud on julged.

Summit Ponds

Jet Antbird 1

Bl-thr Mango 1/

Plantation Road

Golden-crowned Spadebill 2

Streak-chested Antpitta nähtud !, Bl-thr Trogon, WH-br Wood-wren, Ochre-bellied Flycatcher, Olivaceous Flatbill, Rufous Motmot, S Bentbill

edasi Gamboa

Striated Heron 1

Grey Hawk 1

Ammo Ponds

Black-striped Sparrow 1

Metropolitan Park (Uku)

White-winged Becard 1

Lance-tailed Manakin 2

Geoffrey's Tamarin 1

Wh-neck Puffbird, B Dacnis, Gold-win Warbler, Long-billed Gnatwren, Southern Bentbill, Yel-cr Tyrannulet, Bright-rumped Attila laulab

Clayton

Bronzed Cowbird 4

Willow Flycatcher 1 hääl kuulnud!

Short-tailed Swift 10 – nüüd kindlalt määratud

Shiny Cowbird 1

American Kestrel, Ringed KF, Col Aracari, RL Parrot, Solitary Sandpiper, Little Tinamou hääl.

3.2 Tagasi koju

Varahommikul kiirustame lennujaama, kus anname valutult ära oma rendiauto ja jõuame karmi turvakontrolli läbides lõpuks ka lennule. Nüüd algab pikk ja nüri tagasisõit koju.

Panama Viejo

Great-tailed Grackle ööbimiskogum 600+

4.2

Düsseldorfis on meil rongini mõned tunnid aega ja me otsustame veidi linnas ringi vaadata. Kotid on kahjuks ääretult rasked ja kaugele me minna ei jõua, puhkame parema meelega kohvikus. Mõnus tunnine sõit Frankfurti kulgeb 200 km tunnikiirusega sujuvalt. Saame õnneks kiirelt ka lennule ja viimane lend koju võibki alata.

Düsseldorf-Frankfurt

Linde: Colpal, Corone, Picpic, Larrid, Phooch, Parmaj, Pasdom, Turner, Colliv, Butbut, Stuvul, Phacar, Anapla